

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.06.2002, sp. zn. 29 Odo 700/2001, ECLI:CZ:NS:2002:29.ODO.700.2001.1

Číslo: 49/2003

Právní věta:

I. Týká-li se oprava výroku rozhodnutí, má být opravným usnesením ve smyslu § 164, věty druhé, o. s. ř. zhojena pouze ta část výroku opravovaného rozhodnutí, která je postižena chybou v psaní, v počtech nebo jinou zřejmou nesprávností. V případech chyb v psaní by z výroku opravného usnesení mělo být zřejmé, která ze zkomolených, zaměněných nebo vynechaných částí textu se jím opravuje. Smyslu zákona odporuje, jestliže soud pro chybu v psaní, která se týká jen části výroku opravovaného rozhodnutí, ve výroku opravného usnesení uvede celý opravovaný výrok rozhodnutí, aniž by bylo zřejmé, čeho se oprava týká.

II. Začíná-li v důsledku vydání opravného usnesení znovu běžet lhůta k podání odvolání proti opravenému rozhodnutí nebo jeho opravené části, musejí být účastníci řízení též znovu poučeni o možnosti podat v příslušné lhůtě proti opravenému (výroku) rozhodnutí odvolání. Jestliže se tak nestane, je poučení o odvolání obsažené v opravném usnesení neúplné a tudíž i nesprávné.

III. Týká-li se oprava výroku rozhodnutí, lze odvolání proti opravnému usnesení odůvodnit zásadně jen tím, že nejsou splněny předpoklady pro jeho vydání, tedy, že zde není důvod k opravě, jelikož to, co je opravováno, není chybou v psaní, v počtech ani jinou zřejmou nesprávností.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.06.2002

Spisová značka: 29 Odo 700/2001

Číslo rozhodnutí: 49

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Řízení před soudem

Předpisy: § 164 předpisu č. 99/1963Sb.

§ 169 předpisu č. 99/1963Sb.

§ 204 předpisu č. 99/1963Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

O b v o d n í s o u d pro Prahu 5 rozsudkem ze dne 18. 5. 2000, ve znění opravného usnesení ze dne 23. 8. 2000, zamítl žalobu o určení, že ve výroku označená dohoda o převodu členských práv a

povinností je neplatná (bod I. výroku), zastavil řízení ohledně veškerých dalších nároků žalobce obsažených v podání ze dne 21. 9. 1999 a vrátil žalobci 500 Kč jako polovinu v kolcích zaplaceného soudního poplatku (bod II. výroku), dále zastavil řízení o návrhu na nařízení předběžného opatření a vrátil žalobci 250 Kč jako polovinu v kolcích zaplaceného soudního poplatku (bod III. výroku) a uložil žalobci zaplatit žalovanému náklady řízení ve výši 4300 Kč (bod IV. výroku).

Odvolání žalobce, směřující jen proti bodům I. a IV. výroku rozsudku, M ě s t s k ý s o u d v P r a z e – odkazuje na ustanovení § 218 odst. 1 písm. a) o. s. ř. – usnesením ze dne ze dne 12. 2. 2001 odmítl jako opožděné. Odvolací soud vyšel z toho, že zásilka obsahující rozsudek soudu prvního stupně, adresovaná právní zástupkyni žalobce, byla po předchozím marném pokusu o doručení a po výzvě ze dne 19. 7. 2000 uložena u doručné pošty dne 20. 7. 2000. Lhůta k podání odvolání proto skončila dne 4. 8. 2000. Odvolání vyhotovené 12. 8. 2000 však bylo podáno k poštovní přepravě až dne 14. 8. 2000, tedy po uplynutí zákonné odvolací lhůty. Odvolací soud dále uvedl, že zkoumal, zda doplnění odvolání, podané v odvolací lhůtě, která běžela proti opravnému usnesení, lze považovat také za odvolání proti tomuto usnesení, kterým byl opraven výrok rozsudku napadený původním odvoláním. Protože ve zmíněném podání není v označení ani v textu žádná zmínka o v té době už doručeném opravném usnesení, nelze podání považovat za včasné odvolání proti opravovanému rozsudku (§ 204 odst. 1 o. s. ř.). Proti usnesení odvolacího soudu podal žalobce včas dovolání, namítaje, že spočívá na nesprávném právním posouzení věci (tedy že je dán dovolací důvod dle ustanovení § 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř.). Dovolatel především namítá, že bod I. výroku rozsudku soudu prvního stupně v původní podobě zcela postrádal smysl. Opravné usnesení bylo právní zástupkyni dovolatele doručeno dne 14. 9. 2000, takže doplnění odvolání ze dne 15. 9. 2000 směřovalo proti opravenému rozhodnutí. Odvolání ze dne 15. 8. 2000 je proto nutné považovat za včasný opravný prostředek proti rozsudku ve znění opravného usnesení. Proto dovolatel požaduje, aby Nejvyšší soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Podle bodu 17., hlavy první, části dvanácté, zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (to jest podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. lednem 2001). O takový případ jde i v této věci, jelikož odvolací soud odvolání (jak se výslovně podává z odůvodnění jeho usnesení) ve shodě s bodem 15., hlavy první, části dvanácté zákona č. 30/2000 Sb., rovněž projednal a rozhodl o něm podle dosavadního znění občanského soudního řádu.

Dovolání je ve smyslu § 238a odst. 1 písm. e) o. s. ř. přípustné a je i důvodné.

N e j v y š š í s o u d napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Vady řízení, k nimž dovolací soud přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a z obsahu spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se tedy v hranicích právních otázek formulovaných dovoláním zabýval správností právního posouzení věci odvolacím soudem co do včasnosti odvolání.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle údajů obsažených v doručence byl rozsudek soudu prvního stupně doručen zástupkyni žalovaného (jako písemnost určená do vlastních rukou adresáta) vskutku tak, že písemnost byla (po

předchozí výzvě z 19. 7. 2000) dne 20. 7. 2000 uložena u doručné pošty a zástupkyně si ji posléze vyzvedla 1. 8. 2000. Odtud plyne, že úvahy odvolacího soudu jsou nepřesné i ohledně určení počátku a konce patnáctidenní lhůty k podání odvolání. Písemnost uložená na poště 20. 7. 2000 se totiž pokládá za doručenou až třetího dne od uložení (srov. § 47 odst. 2 o. s. ř.), tedy – poněvadž 23. 7. 2000 byla neděle – v pondělí 24. 7. 2000 (srov. § 57 odst. 2, větu druhou, o. s. ř.). Posledním dnem lhůty k podání odvolání tedy bylo úterý 8. 8. 2000 (nikoli 4. 8. 2000, jak se tvrdí v napadeném rozhodnutí). S přihlédnutím k tomu, že odvolání bylo odevzdáno orgánu, který má povinnost je doručit (poště), až 14. 8. 2000, však popsane nepřesnosti k závěru o nesprávnosti odvolacího rozhodnutí bez dalšího nevedou.

Zbývá určit, jaký vliv na včasnost odvolání měla skutečnost, že soud prvního stupně vydal 23. 8. 2000 usnesení, jímž opravil odvoláním žalobce výslovně napadený zamítavý výrok rozsudku ve věci samé (bod I. výroku). Podle ustanovení § 164 o. s. ř. předseda senátu opraví v rozsudku kdykoliv i bez návrhu chyby v psaní a v počtech, jakož i jiné zřejmé nesprávnosti. Týká-li se oprava výroku rozhodnutí, vydá o tom předseda senátu opravné usnesení, které doručí účastníkům; přitom může odložit vykonatelnost rozsudku na dobu, pokud opravné usnesení nenabude právní moci.

Dle ustanovení § 204 o. s. ř. odvolání se podává do patnácti dnů od doručení rozhodnutí u soudu, proti jehož rozhodnutí směřuje. Bylo-li vydáno opravné usnesení, běží tato lhůta znovu od doručení opravného usnesení (odstavec 1). Odvolání je podáno včas také tehdy, jestliže bylo podáno po uplynutí patnáctidenní lhůty proto, že se odvolatel řídil nesprávným poučením soudu o odvolání. Neobsahuje-li rozhodnutí poučení o odvolání nebo obsahuje-li nesprávné poučení o tom, že odvolání není přípustné, lze podat odvolání do tří měsíců od doručení (odstavec 2).

Opravovaný výrok rozsudku byl při jednání před soudem prvního stupně konaném dne 18. 5. 2000 vyhlášen v této podobě:

„Žaloba s návrhem, aby soud určil, že dohoda o převodu členských práv a povinností k Družstvu S., se sídlem v P., uzavřená mezi žalobcem jako převodcem a žalovaným jako nabyvatelem ve znění ze dne 23. 4. 1997 a ve znění dodatku k této dohodě, uzavřeného mezi účastníky dne 25. 7. 1997, je neplatná, se zamítá.“

V písemném vyhotovení rozsudku byl zamítavý výrok formulován tak, že:

„Žaloba s návrhem, aby soud určil, že dohoda o převodu členských práv a povinností k Družstvu S., se sídlem v P., uzavřená mezi žalobcem jako převodcem a žalovaným jako nabyvatelem dne 23. 4. 1997 ve znění dodatku k této dohodě, uzavřeného mezi účastníky dne 25. 7. 1997, se zamítá.“

Vydání opravného usnesení ze dne 23. 8. 2000 odůvodnil soud prvního stupně tím, že písařskou chybou došlo k vynechání dvou slov, a proto se rozsudek ve výroku č. I. opravuje tak, že má správně znít:

„Žaloba s návrhem, aby soud určil, že dohoda o převodu členských práv a povinností k Družstvu S., se sídlem v P., uzavřená mezi žalobcem jako převodcem a žalovaným jako nabyvatelem dne 23. 4. 1997 ve znění dodatku k této dohodě, uzavřeného mezi účastníky 25. 7. 1997 je neplatná, se zamítá.“

Opravným usnesením ve smyslu § 164, věty druhé, o. s. ř. má být zhojena pouze ta část výroku opravovaného rozhodnutí, která je postižena chybou v psaní, v počtech nebo jinou zřejmou nesprávností. V případech chyb v psaní by tedy z výroku opravného usnesení mělo být zřejmé, která ze zkomolených, zaměněných nebo vynechaných částí textu se jím opravuje. Smyslu výše cit. úpravy

odporuje, jestliže soud pro chybu v psaní, která se týká jen části výroku opravovaného rozhodnutí, výrokem opravného usnesení zreprodukuje celý opravovaný výrok rozhodnutí, aniž by z takto formulované „opravy“ bylo zřejmé, čeho (které části textu výroku) se týká. Takový postup je nevhodný mimo jiné i proto, že se tím zvyšuje riziko, že v opravném usnesení se soud dopustí chyb v psaní i v původně správných pasážích přepisovaného výroku.

U opravného usnesení vydaného soudem prvního stupně v této věci lze usuzovat na to, že oprava výroku se týkala vynechaných slov „je neplatná“, pouze na základě srovnání písemného znění výroku v rozsudku s písemným zněním výroku v usnesení (která dvě slova byla z opravovaného výroku vynechána, neplyne ani z odůvodnění opravného usnesení). Nejvyšší soud k tomu poznamenává, že porovnáním dotčeného výroku, tak jak byl vyhlášen, s písemným vyhotovením rozsudku i s jeho podobou „převyprávěnou“ v opravném usnesení, lze zjistit, že ani oprava nebyla provedena řádně, jelikož v písemném vyhotovení rozsudku v původní i opravené verzi zůstala za slovem „nabyvatelem“ vynechána slova „ve znění ze“ a za datem „23. 4. 1997“ chybí spojka „a“. Nevhodný způsob opravy výroku se dále projevil tím, že při přepisu těch částí výroku, jež opravu nepotřebovaly, se soud dopustil další chyby v psaní, když za slovem „účastníky“ vynechal slovo „dne“, které původní písemné vyhotovení rozsudku správně obsahovalo. Jak uvádí i dovolatel, bez vynechaných slov „je neplatná“ nedával opravovaný výrok smysl; odtud je zřejmé, že v důsledku opravného usnesení počala lhůta k podání odvolání proti opravovanému výroku rozsudku běžet znovu od doručení opravného usnesení (srov. § 204 odst. 1, větu druhou, o. s. ř.), to jest od 14. 9. 2000.

Opravné usnesení ze dne 23. 8. 2000 obsahuje toliko poučení o možnosti podat odvolání proti tomuto usnesení. Tím se ovšem rozsah poučení o odvolání ve smyslu § 169 odst. 1 o. s. ř. nevyčerpává. Začíná-li doručením opravného usnesení znovu běžet lhůta k podání odvolání proti opravenému rozhodnutí nebo jeho opravené části (týká-li se oprava např. jen výroku o nákladech řízení, lhůta k podání odvolání proti výroku o věci samé již znovu běžet nezačíná), musejí být účastníci řízení též znovu poučeni o možnosti podat v příslušné lhůtě proti opravenému (výroku) rozhodnutí odvolání. Jestliže se tak nestane, je poučení o odvolání obsažené v opravném usnesení neúplné a tudíž i nesprávné.

Nesprávné poučení soudu o odvolání pak vede ve svých důsledcích vždy k tomu, že účastník není při podání odvolání omezen patnáctidenní lhůtou, stanovenou pro podání odvolání podle ustanovení § 204 odst. 1, věty první, o. s. ř. při poučení řádném (správném).

Nesprávnost poučení o odvolání ve smyslu jeho neúplnosti postihuje ustanovení § 204 odst. 2, věty druhé, o. s. ř., určující jinou (tříměsíční) lhůtu k podání odvolání, jestliže rozhodnutí soudu poučení o odvolání neobsahuje. Hypotéza této právní normy je ve smyslu výše řečeného naplněna nejen v případě, že poučení o odvolání v rozhodnutí zcela chybí, ale také tehdy, jestliže soud v rozhodnutí neuvede některou z podstatných částí zákonného poučení, jak je vymezuje ustanovení § 204 odst. 1 o. s. ř. (srov. *mutatis mutandis* rozhodnutí uveřejněná pod čísly [37/1998](#) a [10/2002](#) Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Jak bylo vysvětleno již v rozhodnutí bývalého Nejvyššího soudu uveřejněném pod číslem [57/1969](#) Sbírky rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR, od jehož závěrů nemá Nejvyšší soud důvodu odchýlit se ani v této věci, lhůta k podání odvolání proti opravovanému rozhodnutí začne běžet účastníkům znovu od doručení opravného usnesení, i když toto bylo vydáno po právní moci opravovaného rozhodnutí. Lhůta k podání odvolání proti opravovanému výroku rozsudku (a na něm závislém výroku o nákladech řízení) tedy skončila ve čtvrtek 14. 12. 2000. Odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně je přitom účinné i tehdy, jestliže bylo podáno po vyhlášení rozhodnutí dříve, než odvolateli bylo doručeno písemné vyhotovení tohoto rozhodnutí; není rozhodné, že v době podání odvolání ještě nezačala běžet odvolací lhůta (shodně srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 4. 1997, sp. zn. 2 Cdon 1199/96, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 4, ročník 1997, pod číslem 30). Úvahy

odvolacího soudu spočívají na zjevně nesprávné záměně odvolání proti opravnému usnesení s odvoláním proti rozsudku soudu prvního stupně ve znění opravného usnesení. Odvolání proti opravnému usnesení lze zásadně odůvodnit jen tím, že nejsou splněny předpoklady pro jeho vydání (že zde není důvod k opravě, jelikož to, co je opravováno, není chybou v psaní, v počtech ani jinou zřejmou nesprávností). Jinak řečeno, odvolací soud neměl důvod zkoumat, zda doplnění odvolání ze dne 15. 9. 2000 je odvoláním proti opravnému usnesení, jelikož takový odvolací přezkum mu odpověď na otázku, zda je včasné žalobcovo odvolání proti zamítavému výroku rozsudku ve znění opravného usnesení a na něm závislém výroku o nákladech řízení, dát nemohl. Výše formulovaným zásadám naopak odpovídá závěr, podle kterého, jestliže žalobce podal odvolání proti zamítavému výroku rozsudku (bod I. výroku) a závislému výroku o nákladech řízení (bod IV. výroku) již 14. 8. 2000 a jestliže v důsledku opravného usnesení lhůta k podání odvolání proti těmto výrokům doběhla až 14. 12. 2000, pak bylo odvolání včasné.

Lze tedy uzavřít, že právní posouzení věci odvolacím soudem správné není a dovolací důvod dle ustanovení § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř. byl uplatněn právem. Nejvyšší soud proto, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.) napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1, 2 a 5 o. s. ř.).